

§ 249

**Opetuslautakunnan lausunto opetus- ja kulttuuriministeriölle
aikuisten maahanmuuttajien perusopetus -työryhmämuistiosta**

HEL 2014-012527 T 00 01 06

Lausunto

Opetuslautakunta antoi opetus- ja kulttuuriministeriölle seuraavan lausunnon:

Helsingin kaupunki pitää kannatettavana sitä, että maahanmuuttajiin aikuisten perusopetuksen kohderyhmänä on kiinnitetty erityistä huomiota. Esitetyt näkökohdat aikuisten perusopetuksen kohderyhmistä ja koulutuksen tasa-arvoisuudesta ovat Helsingin kaupungin näkemyksen mukaan kannatettavia ja oikean suuntaisia: yhä suurempi osa oppivelvollisuusiän ylittäneistä perusopetusta tarvitsevista on maahanmuuttajia. Raportissa on nostettu esiin varsin keskeisiä asioita liittyen aikuisten maahanmuuttajien perusopetuksen järjestämiseen, kuten opiskelun haasteet, ohjauksen merkitys ja opintojen aikainen toimeentulo. Myös kysymys opettajien kelpoisuudesta on nostettu esiin.

Aikuisten perusopetuksen kohderyhmät

Raportin mukaan aikuisten maahanmuuttajien perusopetuksen kohderyhmiä ovat eri oppivelvollisuusiän ylittäneet ryhmät: osa on suorittanut osan perusopetuksesta, osa ei ole ollut muodollisen koulutuksen piirissä lainkaan. Osalla puolestaan on Suomen perusopetusta suppeampi peruskoulu suoritettu muussa maassa. Oman Helsingissä keskeisen kohderyhmänsä muodostavat myös ne nuoret, jotka eivät ole ehtineet suorittaa perusopetusta loppuun ennen kuin oppivelvollisuusikä ylittyy. Helsingin kaupunki pitää hyvänä sitä, että eri kohderyhmät on tuotu esiin ja nostettu esiin heidän koulutuksellisia ja ohjauksellisia tarpeitaan.

Aikuisten perusopetuksen polut

Helsingin kaupungin näkemyksen mukaan on perusteltua, että kehittämissuunnitelmien pohjana ovat eri kohderyhmien tarpeet, ja että eri kohderyhmille ehdotetaan erilaisia perusopetuksen polkuja sen mukaan, mitkä kohderyhmän tarpeet ovat. Opiskelija, joka on suorittanut osan aikuisten perusopetuksesta muussa maassa, voi osallistua toisen koulutuksen opintoihin.

Ehdotetun mallin mukaisesti aikuisten perusopetukselle luodaan uusi rakenne, jossa yhdistetään nykyiset aikuisten perusopetuksen

alkuvaihe ja varsinainen perusopetus sekä maahanmuuttajille suunnattu luku- ja kirjoitustaidon koulutus. Koulutukseen tulisi ehdotuksen mukaan myös kotoutumiseen liittyviä sisältöjä. Helsingin kaupungin mukaan on kannatettavaa, että aiemmin erilliset perusopetuksen vaiheet yhdistetään yhdeksi kokonaisuudeksi. Myös luku- ja kirjoitustaidon opettaminen osana perusopetusta on perusteltua ja selkiyttäisi nykyistä rakennetta.

Toisaalta kaupungin näkemyksen mukaan aikuisten perusopetuksen ohella tulisi kehittää myös mahdollisuuksia suorittaa ammatillisia opintoja, kuten tutkinnonosia, rinnakkain aikuisten perusopetuksen opintojen kanssa. Tällöin voitaisiin tehokkaammin ottaa huomioon myös mahdollinen työkokemus, jota aikuisten perusopetuksen opiskelijalla saattaa olla.

Ohjaus aikuisten perusopetukseen ja opintojen aikana

Moniammatillinen yhteistyö korostuu aikuisten perusopetukseen ohjauksessa. Ohjauksen kehittämissuhteet on tehty tästä näkökulmasta, mikä on Helsingin kaupungin näkemyksen mukaista. Esitetyt ehdotukset osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen käytänteiden kokoamisesta ja kehittämisestä sekä kuntien ja valtion ohjauksesta vastaavien tahojen yhteistyön tiivistämisestä ovat kannatettavia.

Aikuisten perusopetuksen opiskelijoiden toimeentulo

Helsingin kaupunki pitää kannatettavana raportin ehdotusta, että aikuisten perusopetus tulisi opintotuen piiriin. Muutos koskisi erityisesti nuoria alle 25-vuotiaita opiskelijoita. Helsingin kaupunki haluaa kuitenkin tuoda esiin, että myös työmarkkinatuen maksamisen perusteita tulisi muuttaa siten, että perusopetuksen opiskelu olisi mahdollista myös alle 25-vuotiaille työttömille työnhakijoille. Tällä hetkellä alle 25-vuotiaat voivat opiskella työttömyysetuudella, jos he ovat te-palveluiden kotoutumisasiakkaita tai jos opinnot eivät ole päätoimisia. Kuitenkin esimerkiksi oppivelvollisuusiän loppuvaiheessa Suomeen tulleiden nuorten osalta tilanne on se, että he eivät aina ole kotoutumistoimenpiteiden piirissä, joten heidän työttömyyden aikainen toimeentulonsa on työmarkkinatuki, ja nykyinen käytäntö saattaa heidän osaltaan rajoittaa aikuisten perusopetukseen osallistumista.

Aikuisten perusopetuksen rakenne

Helsingin kaupunki pitää keskeisenä sitä, että aikuisten maahanmuuttajien opintopolkua ja opinto-ohjelmaa rakennetaan yksilöllisesti siten, että peruskouluopintojen suorittaminen ja täydentäminen rinnakkain muiden opintojen, esimerkiksi ammatillisten

opintojen kanssa samanaikaisesti, olisi mahdollista. Tähän liittyy myös osaamisen tunnistamisen käytäntöjen kehittäminen, jota Helsingin kaupunki pitää keskeisenä aikuisten maahanmuuttajien koulutuksen kehittämisessä.

Koulutukseen ohjaaminen

Haasteena aikuisten perusopetuksen järjestämisessä ja koulutukseen ohjaamisessa ovat alueellisen saatavuuden turvaaminen sekä sen varmistaminen, että jokainen koulutusta tarvitseva ohjautuu koulutukseen. Helsingin kaupunki esittää valtakunnallisesti linjattavaksi, mikä taho on vastuussa koulutuspaikan varmistamisesta kaikille aikuisten perusopetusta tarvitseville.

Rahoituksen kehittäminen

Helsingin kaupungin mielestä on erittäin kannatettavaa, että aikuisten perusopetus voidaan järjestää koulutusrakenteen mukainen opiskelun päätoimisesti, sivutoimisesti tai aineopintoina. Lisäksi Helsingin kaupunki pitää hyvänä, että luku- ja kirjoitustaidon opetus siirrettäisiin rahoituksineen työ- ja elinkeinohallinnolta opetus- ja kulttuuriministeriön pääluokkaan. Päätoimisen opiskelun mahdollistavan yksikköhinnan, noin 6800 euroa, joka saataisiin yhdistämällä perusopetukseen valmistava opetus, muiden kuin oppivelvollisten perusopetus sekä maahanmuuttajien luku- ja kirjoitustaidon opetus, katsotaan kattavan ko. koulutuksesta aiheutuvat kustannukset. Helsingin kaupunki voisi tällä rahoituksella järjestää aikuisten perusopetusta ehdotetun rakenteen mukaisesti eli rahoitusehdotus on kaupungin näkemyksen mukaan kannatettava.

Helsingin kaupungin näkemyksen mukaan on hyvä, että koulutus muutettaisiin valtiörahoitteiseksi. On myös hyvä, että päätoimisten opintojen rahoitukselle määritellään enimmäisaika.

Rahoitusjärjestelmän ja tilastoinnin tulisi kaupungin mielestä olla samantyyppinen kuin perusopetuksen, toisen asteen aikuiskoulutuksen tai ammatillisiin perusopintoihin valmistavan koulutuksen (valma-koulutuksen) rahoitusjärjestelmä. Tällöin ei tulisi monta, osin mahdollisesti päällekkäistäkin rahoitusjärjestelmää. Päätoimisten opintojen vähimmäistuntimäärä ja –kurssimäärä sekä aikuisten perusopetuksessa että luku- ja kirjoitustaidon opetuksessa on kannatettava.

Opetus- ja kulttuuriministeriön kehittämissuositus löytyy osoitteesta http://www.minedu.fi/OPM/Julkaisut/2014/Aikuisten_maahanmuuttajien_perusopetus.html?lang=fi

Esittelijä

25.11.2014

NAL/1

linjanjohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Riikka Merimaa-Jovanovic, erityissuunnittelija, puhelin: 310 64636
riikka.merimaa-jovanovic(a)hel.fi

Liitteet

1 [OKM, Aikuisten maahanmuuttajien perusopetus](#)

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

linjanjohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Riikka Merimaa-Jovanovic, erityissuunnittelija, puhelin: 310 64636
riikka.merimaa-jovanovic(a)hel.fi

Liitteet

1 [OKM, Aikuisten maahanmuuttajien perusopetus](#)